

Stanovisko komise k návrhu na jmenování profesorem

Masarykova univerzita	
Fakulta	Filozofická
Obor řízení	Dějiny umění
Uchazeč	doc. Ivan Foletti, MA, Docteur ès lettres
Pracoviště uchazeče, instituce	Seminář dějin umění, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Složení komise

Předseda	prof. PhDr. Jiří Kroupa, CSc. <i>Masarykova univerzita</i>
Členové	Prof. Michele Bacci <i>Univerzita Fribourg/ Freiburg</i> Prof. Robin Cormack <i>Univerzita Cambridge</i> prof. Mgr. Jiří Macháček, Ph.D. <i>Masarykova univerzita</i> Prof. Serena Romano <i>Univerzita Lausanne</i>

Komise pro profesorské řízení doc. Ivana Folettiho, MA, Docteur ès lettres byla schválena vědeckou radou FF MU dne 1. února 2018. Následně projednala (v elektronické podobě) podklady ke jmenovacímu řízení, dodané uchazečem, a přihlédla k hodnocení veřejné profesorské přednášky, konané dne 3. května 2018. Poté posoudila návrh na jmenování a takto se usnesla:

Hodnocení vědecké / umělecké kvalifikace uchazeče

Ivan Foletti vystudoval v letech 2000-2004 na Univerzitě v Lausanne dějiny umění a romanistiku. Studium přitom ukončil závěrečnou prací *Prima dell'Etimasia. L'iconografia del*

trono vuoto dal IV al IX secolo a poté strávil ještě další rok na Università Pontificia della Santa Croce v Římě. Po svém návratu do Lausanne absolvoval dalších šest let svého doktorského studia. Toto studium ukončil roku 2010 u prof. Sereny Romano, významné specialistky na středověkou a renesanční malbu. Jeho závěrečná disertační práce *Da Bisanzio alla Santa Russia: Nikodim Kondakov (1844-1925) e la nascita della storia dell'arte in Russia* obdržela hned následujícího roku v Lausanne ocenění filozofické fakulty (Prix de faculté des Lettres de L'université de Lausanne) a také po svém pozdějším publikování (následně ještě upravením do 2. vyd.) získala řadu pozoruhodných ohlasů v evropské i mimoevropské badatelské komunitě.

Roku 2010 vypsala Filozofická fakulta MU a její Seminář dějin umění mezinárodní výběrové řízení na místo odborného asistenta pro dějiny středověkého umění; v tomto řízení byl vybrán z pěti tehdejších uchazečů docent Ivan Foletti. Od roku 2011 pracoval v Brně jako odborný asistent, přičemž současně, až do roku 2013, zastával rovněž pozici odborného asistenta na Univerzitě v Lausanne. Roku 2015 proběhlo na Masarykově univerzitě jeho habilitační řízení a Ivan Foletti na základě obhájené práce *Le porte lignee di Santa Sabina. La zona liminare del narcece e l'iniziazione cristiana* obdržel titul docenta v oboru dějiny umění.

Ve své badatelské práci se doc. Ivan Foletti zaměřuje především na výzkum pozdně antické a křesťanské ikonografie, na pozdně římské a předrománské umění v Římě a severní Itálii, na vztah liturgie a uměleckých projevů raného středověku a na historiografii dějin umění. Dosud je autorem či významným spoluautorem **čtyř** monografií v anglickém a italském jazyku (nadto byla jedna práce vydána v novém, rozšířeném vydání, jedna v odlišné jazykové mutaci), **dvaceti pěti** vědeckých článků v odborných recenzovaných časopisech, **čtrnácti** kapitol v odborných publikacích a **osmi** článků ve sbornících, a to především v jazyce anglickém, italském a francouzském. Editoval **dvacet pět** knih a sborníků a účastnil se aktivně referátem **čtyřiceti sedmi** mezinárodních konferencí.

Mezi nejvýznamnější Folettiho publikace patří přepracovaná a do anglického jazyka přeložená disertační práce, zabývající se dílem ruského historika umění a byzantologa Nikodima Kondakova, jenž v posledních letech svého života byl profesorem na Karlově univerzitě. V následujících letech Ivan Foletti vydal dvě části Kondakovova zřejmě největšího díla, *Ikonografie Matky Boží*: nejprve ve francouzštině třetí svazek podle rukopisu uchovávaného ve Vatikánu (2011) a posléze ještě do italštiny přeložený, známější první svazek (2014). Od počátku svého působení na Masarykově univerzitě začal Ivan Foletti kolem sebe

utvářet něco jako „neviditelnou kolej“ mladých i starších historiků umění raného středověku, kteří pracovali a pracují na společných konferenčních setkáních a projektech pod intelektuální záštitou světově proslulých profesorů, Hanse Beltinga a Huberta Kesslera. Ivan Foletti při zveřejňování svých prací přitom začal spolupracovat s římským nakladatelstvím Viella; to od roku 2013 vydává edici *Studia Artium Medievalium Brunensia*, řízenou Ivanem Folettim. Jako třetí svazek zde vyšla podstatná část Folettiho habilitační práce o nartexu a proslulých reliéfních dveřích chrámu Santa Sabina v Římě. Zatím posledním svazkem je Folettiho knižní monografie o raně středověkém kultu svatých a jeho vztahu k milánské Ambrožově bazilice. Kromě toho doc. Ivan Foletti editoval ještě celou řadu dalších knih sborníkového charakteru, vesměs vydávaných v zahraničních nakladatelstvích. Značná část jeho uměleckohistorických zjištění je rovněž zakotvena v prestižních oborových časopisech. Akademická obec přitom přijímá výsledky jeho bádání velmi pozitivně, jak dokládají mnohé recenze psané často rukou uznávaných autorit v oboru a hojné citace jeho prací. Ivan Foletti uvádí celkem **28 citací** v databázi web of science, **239 dalších citací** a **30 recenzí** – vzhledem k tomu, že Folettiho témata jeho studií jsou převážně zaměřená do italského prostředí, je pochopitelné, že ohlasy jsou téměř všechny zahraniční. Vedle odborných článků Ivan Foletti aktivně sdílí výsledky svého bádání na zahraničních konferencích. Hovořil již mimo jiné v Oxfordu, Bostonu, Berlíně, Leedsu, Dortmundu, Padově, Stanfordu, Římě, Paříži nebo Moskvě. Ivan Foletti byl pozván k řadě vědeckým pobytům: byl tak na příklad hostujícím badatelem v *Istituto Svizzero di Roma*, *Max-Planck-Institut für Kunstgeschichte – Bibliotheca Hertziana* v Římě, či v *Zentrum für Literatur- und Kulturforschung* v Berlíně.

Roku 2013 bylo jako součást Semináře dějin umění Filozofické fakulty MU ustaveno badatelské *Centrum raně středověkých studií: Byzanc, Řím, Islám*, jehož vedoucím se Ivan Foletti stal. V jeho rámci o rok později založil v Brně ve spolupráci Masarykovy univerzity, Akademie věd ČR a University v Lausanne vědecký časopis *Convivium (Exchanges and Interactions in the Arts of Medieval Europe, Byzantium, and the Mediterranean)*. Ve velmi krátké době se tento časopis stal jedním z prestižních časopisů v oboru a je zapsán v celosvětových databázích. Časopis je distribuován belgickým nakladatelstvím Brepols Publishers a je objednávan do řady uměleckohistorických knihoven, univerzitních: Harvard, San Francisco, Oxford, Cambridg, Zurich, a také akademicky vědeckých: Warburgův Institut v Londýně, Collège de France v Paříži, Bibliotheca Hertziana v Římě, apod. Právě existence

tohoto centra a mimořádný zájem studentů oboru dějin umění oslovil jednoho z nejvýznamnějších historiků umění současnosti, prof. Hanse Beltinga; ten věnoval Seminári dějin umění část své osobní knihovny pro založení *Knihovny Hanse Beltinga* na Masarykově univerzitě. Prostory této knihovny slouží k organizování hostujících přednášek, menších mezinárodních kolokvií, ale též pro přednáškové cykly rektorátním oddělením připravované Univerzity třetího věku.

Z těchto zkrácených a spíše přehledových údajů je – jak se hodnotící komise jednomyslně domnívá – zcela patrné, že doc. Ivan Foletti dosáhl během své práce na Masarykově univerzitě ve svém oboru mimořádných a mezinárodně oceňovaných badatelských výsledků. Ve své generaci patří mezi naše nejrespektovanější badatele, o čemž mimo jiné svědčí udělení výroční *Ceny Josefa Krásy* pro mladé badatele Uměleckohistorickou společností Čech a Moravy.

Závěr: Vědecká kvalifikace uchazeče *odpovídá* požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci řízení ke jmenování profesorem (a současně je výrazně překračuje) v oboru dějiny umění.

Hodnocení pedagogické způsobilosti uchazeče

Folettioho pedagogické působení započalo již na Univerzitě v Lausanne, kde od roku 2005 působil zpočátku jako asistent a od roku 2011 jako odborný asistent, a pokračovalo i dále na Masarykově univerzitě. Zde vede přednášky a semináře z oblasti pozdní antiky, Byzance a raného a vrcholného středověku. Kromě úvodních přehledů klade především důraz na dějiny byzantského, langobardského a karlovského umění, na topografii raně středověkého Říma a Ravenny a v neposlední řadě také na vztah liturgie a formy uměleckých děl. Vede diplomové práce: do současnosti to bylo **26 bakalářských prací** a **29 závěrečných magisterských prací**. Celkem je vedoucím sedmi doktorských studentů; **dvě doktorské práce byly úspěšně obhájeny „en co-tutelle“** s Univerzitou v Lausanne. Jeho studenti – nejen doktorského studia, ale i nižších stupňů - vyjíždějí na zahraniční univerzity a v případech pokročilých doktorských studentů se uplatňují v prestižních zahraničních institucích v Poitiers, ve Florencii a v Římě. Další dva doktorští studenti píšou své současné práce v režimu „en co-tutelle“ s francouzskými univerzitami. Opačnou cestou míří do Brna také zahraniční studenti, aby pod Folettioho vedením

pracovali. V současnosti studují na Seminárii dějin umění dva doktorandi z Itálie (Univerzita Bologna) a ze Švýcarska (Univerzita Fribourg).

Vedle svého působení na brněnské filosofické fakultě přednášel Ivan Foletti na řadě univerzitních institutů v Itálii, Švýcarsku, Francii, Německu či Rusku, např. v Padově, Neapoli a Poitiers (jako Erasmus Professor), v Lausanne a ve Fribourgu (jako Invited Professor). V současnosti vedle svého hlavního pracovního úvazku a výuky v Brně obdržel rovněž krátkodobou univerzitní hodnost *Adjunct professor* na benátské univerzitě Ca' Foscari.

V rámci nově akreditovaného studijního programu „Dějiny umění“ se Ivan Foletti stal garantem studia v bakalářském stupni. Je ovšem stejně tak dlouhodobě významným spolupracovníkem při tvorbě programových cyklů dějin umění a vizuální kultury pro Univerzitu třetího věku na Masarykově univerzitě; je přitom určitě jedním z nejoblíbenějších přednášejících díky tomu, jak dokáže spojit vysokou odbornost náročného tématu s pedagogicky jasným a srozumitelným narativním přístupem.

Závěr: Pedagogická způsobilost uchazeče zcela *odpovídá* požadavkům standardně kladeným na uchazeče v rámci řízení ke jmenování profesorem v oboru dějiny umění.

Hodnocení uchazeče jako význačné a uznávané vědecké osobnosti v daném oboru

Doc. Ivan Foletti svou badatelskou a organizační prací patří zcela jistě nejen k mimořádně úspěšným historikům umění v České republice, ale je respektovanou osobností i v mezinárodním prostředí. O tom svědčí nejen jeho badatelské výsledky a pozvání k pedagogické činnosti, ale stejně tak k podstatná je v této souvislosti jeho organizování a realizování mezinárodních projektů. Značný ohlas si získal jeho experimentální projekt se studenty, nazvaný *Stěhovaví historici umění* (Migrating Art Historians). Jedenáct studentů pod jeho vedením strávilo čtyři měsíce na cestách ve Švýcarsku a Francii, kde se pokusili získat nový pohled na poutě a na posvátná místa a studovali tento důležitý středověký fenomén a umělecké předměty s nimi spojených. Do projektu se přitom zapojilo jako přednášející několik předních evropských historiků umění. Tento projekt, za který Ivan Foletti obdržel Medaili Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy 2. stupně a speciální cenu děkana FF MU, byl přitom ojedinělý z hlediska rozsahu, i neotřelosti zvolených výukových metod.

V letech 2013-2017 získal finanční prostředky švýcarské (obdoba ERC Starting Grant) pro výzkum umění a kultu relikvií v Lombardii raného středověku s názvem *Les morts et leurs corps comme lieu d'ethno-agrégation et de contact: le cas d'Ambroise, de Gervais et de Protais au haut Moyen Âge (397–900). Romains, Byzantins, Lombards et Carolingiens face aux reliques milanaises*. Foletti je také jedním z garantů česko-německého projektu *Iconic Presence: Images in Religion*. Tento projekt propojuje Masarykovu univerzitu s *Freie Universität* v Berlíně a *Zentrum für Literatur- und Kulturforschung* v Berlíně. Projekt vznikl pod vedením prof. Hanse Beltinga a je financován mimořádně prestižní německou nadací Balzan Prize.

V současnosti Ivan Foletti podal projekt *ERC Consolidator* a postoupil v něm do druhého kola. Projekt s názvem *Becoming Radical? Visual Arts, Rituals, Performance and Conversion in the Early Christian Initiation (4th–6th centuries)*, se zaměřuje na roli materiální a umělecké kultury v christianizaci Evropy. Není snad nutné podotknout, že ten fakt, že projekt postoupil spolu s dalšími nejvýznamnějšími projekty evropských zemí do druhého kola, je známkou uznávané mimořádné úrovně jeho přípravy. Kromě toho vede Ivan Foletti při Semináři dějin umění i další menší projekty financované GAČR, či MŠMT. I když je jejich financování národní, dorazili díky nim do Brna post-doktorandští badatelé z Francie, Itálie, Rumunska a Švýcarska.

Ze všech uvedených údajů plyne, že Ivan Foletti kolem své badatelské osobnosti vybudoval zřetelnou jasně profilovanou originální *výzkumnou školu*. Má přitom nejen významné renomé v badatelském světě v zahraničí svými publikacemi a svou pedagogickou činností, ale je známý v neposlední řadě i svou organizátorskou činností, s níž zapojuje Masarykovu univerzitu a její Seminář dějin umění Filozofické fakulty do mezinárodních badatelských struktur a sítí.

Závěr: Uchazeč *je* význačnou a uznávanou vědeckou osobností v daném oboru. Významně se *zasluhuje* o profilování a rozvoj tohoto oboru. *Představuje* jednu z vůdčích osobností vědecké školy nebo výzkumného týmu v oboru.

Výsledek tajného hlasování komise

Počet členů komise		5
Počet odevzdaných hlasů		5
z toho	kladných	5
	záporných	0
	neplatných	0

Návrh komise

Na základě výsledku tajného hlasování následujícího po zhodnocení vědecké kvalifikace, pedagogické způsobilosti a profilu uchazeče jako význačné a uznávané vědecké osobnosti předkládá komise Vědecké radě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity návrh

jmenovat uchazeče profesorem v oboru Dějiny umění

~~na zastavení řízení.~~

V Brně dne

prof. PhDr. Jiří Kroupa, CSc.

Prof. Michele Bacci

Prof. Robin Cormack

Prof. Serena Romano

prof. Mgr. Jiří Macháček, Ph.D.